

ASiantuntijoiden arviointi

Sosiaalinen media on noussut yhdeksi keskeisimmistä tiedonlähteistä nuorille. Somevaikuttajat ja podcastaajat tuottavat sisältöä monista aiheista, kuten terveydestä, yhteiskunnallisista kysymyksistä ja tieteestä, mutta he eivät aina ole varsinaisia asiantuntijoita. Vaikuttajien vakuuttava esiintymistapa ja suuri seuraajamäärä voivat luoda illuusion asiantuntevuudesta, vaikka heidän viestinsä ei perustuisi faktoihin tai tutkittuun tietoon. Tämä asettaa nuoret haavoittuvaiseen asemaan, sillä he eivät välttämättä osaa kriittisesti arvioida, onko tietolähde luotettava.

Somealustat suosivat algoritmeillaan sisältöä, joka herättää voimakkaita tunteita ja sitouttaa katsojia. Tämä voi johtaa siihen, että yksinkertaistetut, kärjistetyt tai jopa harhaanjohtavat viestit leviävät laajalle. Monet somevaikuttajat hyödyntävät vaikuttamisen keinoja, kuten henkilökohtaisia tarinoita, vetoamista tunteisiin ja karismaattista esiintymistä, joiden avulla he voivat saada seuraajansa uskomaan heidän sanomaansa ilman, että heidän väitteensä perustuvat todennettavissa olevaan tietoon. Lisäksi taloudelliset ja ideologiset kytkökset voivat vaikuttaa siihen, mitä ja miten vaikuttajat viestivät. Ideologisten kytkösten lisäksi usein taustalla voi olla yritys hyödyntää suosittuutta myös kaupalliseen markkinointiin – someinfluensserit eivät välttämättä noudata täyttä läpinäkyvyyttä ja markkinoinnin etiikkaa, vaikka siitä voi joutua vastuuseen.

Tämän vuoksi kriittinen medialukutaito on aina vain tärkeämpää. Nuorten tulisi osata arvioida, onko joku henkilö todella asiantuntija vai ainoastaan vakuuttava puhuja. Heidän tulee ymmärtää asiantuntijuuden keskeiset tunnusmerkit: koulutus ja pätevyys, kokemus, lähteiden käyttö, riippumattomuus, asiallinen viestintä ja mahdolliset ammatilliset seuraukset väärän tiedon levittämisestä. Tällaisen arviointitaidon kehittäminen auttaa nuoria suojaamaan itseään disinformaatiolta ja tekemään parempia päätöksiä sekä mediankäytössään että arkielämässään.

Oppitunnin tavoitteena on tarjota oppilaille käytännön työkaluja asiantuntijuuden arviointiin ja auttaa heitä ymmärtämään, miten somevaikuttajien ja podcastaajien viestintätavat voivat vaikuttaa heidän ajatteluunsa. Kun nuoret oppivat tarkastelemaan kriittisesti somevaikuttajien ja muiden tiedonlähteiden taustoja, heistä tulee tietoisempia ja itsenäisempiä mediankäyttäjiä.

Lisälukemista:

<https://faktabaari.fi/edu/12-mista-tunnistaa-luotettavan-asiantuntijan-ja-miten-arvioida-tieteellista-vaitetta/>

